

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کیمیای دارویی و ادویه ای

گردآوری:
دکتر امید علیزاده

انتشارات دهش
۱۳۹۵

سرشناسه : عزیزاده، امید، ۱۳۵۱ - گردآورنده
 عنوان و نام پدیدآور : گیاهان دارویی و ادویه‌ای / گردآوری امید عزیزاده.
 مشخصات نشر : شیراز : دهش، ۱۳۹۵.
 مشخصات ظاهری : ۲۰۶ ص.
 شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۹۹۹۳-۴۳-۰ : ۲۰۰۰۰۰ ریال
 وضعیت فهرست نویسی : فیپا
 موضوع : گیاهان دارویی
 موضوع : گیاهان دارویی - ایران
 موضوع : گیاهان ادویه‌ای
 موضوع : پزشکی سنتی
 رده بندی کنگره : ۱۳۹۴/۹۸۷/RS۱۶۴
 رده بندی دیویی : ۶۱۵/۳۲
 شماره کتابشناسی ملی : ۴۱۹۶۶۸۸

انتشارات دهش

نام کتاب : گیاهان دارویی و ادویه‌ای

مؤلف : دکتر امید عزیزاده

سال و نوبت چاپ : اول ۱۳۹۵

شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۹۹۹۳-۴۳-۰

قیمت : ۲۰۰۰۰۰ ریال

تیراژ : ۱۰۰۰ نسخه

چاپ : شمیم

ناشر : دهش

مرکز پخش :

شیراز، بلوار زرگری، کوچه ۱۵، دست چپ، درب اول / تلفن : ۳۶۲۷۶۵۳۳

فهرست مطالب

۱۳.....	مقدمه
۱۴.....	تاریخچه
۱۵.....	جمع آوری و محصول برداری گیاهان دارویی
۱۵.....	۱- نکات لازم در بهره برداری گیاهان دارویی
۱۶.....	۲- بررسی و مطالعه گیاهان منطقه بهره برداری
۱۶.....	۳- نکات فنی در جمع آوری و محصول برداری گیاهان دارویی
۱۷.....	۳-۱ زمان جمع آوری
۱۸.....	۴- زمان برداشت اندامهای مختلف گیاهان دارویی
۱۸.....	الف: ریشه
۱۹.....	ب: پوست
۱۹.....	ج: پیاز
۱۹.....	د: برگ
۲۰.....	ح: گل
۲۰.....	چند استثناء:
۲۱.....	و: میوه
۲۲.....	آرتیشو
۲۲.....	خواص درمانی:
۲۳.....	سایر خواص درمانی آرتیشو (کنگر فرنگی)
۲۴.....	کاشت:
۲۵.....	انار سیاه
۲۶.....	خواص درمانی:
۲۶.....	کاشت:

۲۷	آنقوزه
۲۹	پراکنش جغرافیایی:
۳۰	خواص دارویی:
۳۰	شناسایی آنقوزه:
۳۱	آویشن
۳۲	گیاهشناسی:
۳۳	مواد موثره:
۳۳	خواص دارویی:
۳۳	کاشت:
۳۳	کاشت مستقیم:
۳۴	کاشت غیر مستقیم:
۳۴	تکثیر رویشی:
۳۴	داشت:
۳۵	برداشت:
۳۶	آویشن در طب سنتی:
۳۶	آویشن در طب نوین:
۳۶	روش مصرف:
۳۹	آویشن شیرازی
۴۱	آویشن باریک
۴۲	آویشن در طب سنتی:
۴۲	آویشن در طب نوین:
۴۳	روش مصرف:
۴۴	اسطوخدوس
۴۴	گیاهشناسی:
۴۵	خواص درمانی:

- ۴۵..... کاشت:
- ۴۶..... بابونه
- ۴۷..... گیاه‌شناسی
- ۴۸..... خاستگاه و پراکنش
- ۴۸..... ترکیبات شیمیایی
- ۴۹..... خواص درمانی :
- ۴۹..... موارد مصرف :
- ۴۹..... اجزاء و ورودی :
- ۴۹..... مواد مزه :
- ۵۰..... آثار فارماکولوژیک و آنالیز اثر :
- ۵۰..... مقدار مصرف:
- ۵۰..... عوارض جانبی:
- ۵۰..... موارد منع مصرف:
- ۵۱..... نکات قابل توصیه:
- ۵۱..... خواص دارویی:
- ۵۴..... طرز استفاده:
- ۵۵..... بابونه آلمانی
- ۵۶..... معرفی گیاه
- ۵۶..... ترکیبات گیاه
- ۵۷..... نحوه مصرف
- ۵۸..... نکات احتیاطی
- ۵۸..... تداخل های احتمالی
- ۵۹..... بابونه شیرازی
- ۶۰..... ترکیبات شیمیایی
- ۶۰..... خواص درمانی

۶۰	 محل رویش
۶۱	 بادرنجبویه
۶۲	 گیاهشناسی
۶۳	 نیازهای اکولوژیکی
۶۴	 ترکیبات شیمیایی
۶۴	 خواص درمانی
۶۵	 کاشت و تکثیر
۶۵	 کشت مستقیم: در زمین اصلی:
۶۶	 کشت بذری غیر مستقیم:
۶۶	 تکثیر رویشی:
۶۶	 داشت:
۶۷	 برداشت:
۶۸	 بذرگیری:
۶۹	 به لیمو
۶۹	 گیاهشناسی:
۷۰	 خواص درمانی:
۷۰	 کاشت:
۷۱	 بومادران
۷۱	 گیاهشناسی:
۷۲	 خواص درمانی:
۷۲	 کاشت:
۷۳	 بنه
۷۳	 گیاهشناسی:
۷۵	 خواص درمانی:
۷۵	 کاشت:

۷۶	 پر سیاوش
۷۷	 پراکنش جغرافیایی:
۷۷	 خواص دارویی :
۸۰	 ترنجبین
۸۲	 خواص:
۸۲	 قسمت های مورد استفاده گیاه:
۸۲	 ترکیبات شیمیایی:
۸۳	 مصارف محلی:
۸۳	 گیاهشناسی
۸۳	 قسمت مورد استفاده
۸۴	 روش کشت گیاه
۸۴	 زمان و روش استحصال
۸۵	 دامنه انتشار
۸۵	 خواص مهم دارویی و مصارف گیاه:
۸۵	 مصارف محلی:
۸۵	 خواص دارویی:
۸۶	 خواص - کاربرد
۸۷	 ختمی
۸۷	 گیاهشناسی
۸۸	 خواص درمانی
۸۸	 کاشت:
۸۹	 رازیانه
۸۹	 گیاهشناسی
۹۰	 پراکنش جغرافیایی:
۹۱	 ترکیبات شیمیایی:

- ۹۲..... خواص دارویی :
- ۹۳..... طرز استفاده:
- ۹۴..... مضرات :
- ۹۴..... مواد موثره:
- ۹۴..... آثار فارماکولوژیک:
- ۹۵..... عوارض جانبی:
- ۹۵..... نیازهای اکولوژیکی
- ۹۵..... آماده سازی خاک
- ۹۶..... تاریخ و فصل کاشت
- ۹۶..... کاشت
- ۹۷..... داشت (مراقبت و نگهداری)
- ۹۷..... برداشت
- ۹۸..... عرق رازیانه
- ۱۰۰..... رزماری
- ۱۰۰..... گیاهشناسی
- ۱۰۱..... خواص درمانی:
- ۱۰۱..... کاشت:
- ۱۰۲..... زعفران
- ۱۰۲..... گیاهشناسی
- ۱۰۴..... تقسیم بندی انواع زعفران
- ۱۰۶..... تاریخچه زعفران
- ۱۱۱..... خواص گیاه زعفران:
- ۱۱۲..... پراکنش
- ۱۱۲..... نیازهای اکولوژیکی
- ۱۱۳..... خواص درمانی

۱۱۵.....	ترکیبات
۱۱۵.....	نگهداری
۱۱۶.....	تقلبات
۱۱۷.....	سمیت
۱۱۷.....	تحقیقات جدید
۱۱۸.....	آب و هوای مناسب زعفران
۱۱۸.....	خاک مناسب پرورش زعفران
۱۱۹.....	تهیه زمین
۱۲۰.....	انتخاب بذر و زمان کشت زعفران
۱۲۱.....	نوع و مقدار کشت بذر زعفران
۱۲۱.....	عملیات کاشت و داشت بذر زعفران (کاشت و داشت)
۱۲۲.....	آبیاری
۱۲۳.....	سله شکنی
۱۲۴.....	عملیات به زراعی زعفران: (برداشت)
۱۲۹.....	زوفا
۱۲۹.....	گیاهشناسی
۱۳۰.....	خواص درمانی
۱۳۰.....	کاشت
۱۳۱.....	زیره سبز
۱۳۲.....	ترکیبات شیمیایی
۱۳۲.....	خواص دارویی
۱۳۳.....	مواد مؤثره
۱۳۳.....	خواص درمانی
۱۳۳.....	روش استفاده
۱۳۴.....	گیاهشناسی

نیاز اکولوژیکی.....	۱۳۵
آماده سازی زمین.....	۱۳۵
تاریخ و فواصل کاشت.....	۱۳۶
کاشت.....	۱۳۶
داشت.....	۱۳۷
برداشت.....	۱۳۸
دامنه انتشار.....	۱۳۸
ترکیبات شیمیایی.....	۱۳۸
زیره سیاه.....	۱۴۰
گیاهشناسی:.....	۱۴۱
مواد مؤثره :.....	۱۴۱
پراکنش:.....	۱۴۱
خواص دارویی :.....	۱۴۲
طرز استفاده.....	۱۴۴
خواص درمانی :.....	۱۴۵
روش استفاده:.....	۱۴۵
عوارض جانبی:.....	۱۴۵
داروها :.....	۱۴۶
نیاز اکولوژیکی.....	۱۴۶
آماده سازی زمین.....	۱۴۶
تاریخ و فواصل کاشت.....	۱۴۷
کاشت.....	۱۴۸
داشت.....	۱۴۸
برداشت.....	۱۴۹
دامنه انتشار.....	۱۵۰

- ۱۵۱..... زیره سیاه ایرانی (گرمانی)
- ۱۵۲..... نیازهای اکولوژیکی و پراکنش
- ۱۵۲..... فرآوری
- ۱۵۳..... اکولوژی:
- ۱۵۴..... سماق
- ۱۵۵..... گیاهشناسی:
- ۱۵۵..... خواص و کاربرد:
- ۱۵۷..... سنبل الطیب
- ۱۵۸..... خواص درمانی:
- ۱۵۹..... خواص دارویی
- ۱۶۰..... طرز استفاده
- ۱۶۲..... اثرات جانبی
- ۱۶۳..... سنجد
- ۱۶۳..... گیاهشناسی:
- ۱۶۴..... خواص درمانی:
- ۱۶۴..... کاشت:
- ۱۶۵..... شیرین بیان
- ۱۶۶..... شیرین بیان انواع مختلف دارد:
- ۱۶۶..... گونه اسپانیایی
- ۱۶۶..... گونه روسی
- ۱۶۶..... گونه ترکی:
- ۱۶۷..... گونه ایرانی:
- ۱۶۷..... کاشت داشت و برداشت
- ۱۶۷..... خواص دارویی
- ۱۶۹..... احتیاط مصرف

۱۷۱.....	کاسنی
۱۷۱.....	گیاهشناسی
۱۷۲.....	خواص درمانی:
۱۷۴.....	کاشت:
۱۷۵.....	کتیرا
۱۷۶.....	خواص دارویی:
۱۷۹.....	گل گاوزبان
۱۸۰.....	گیاهشناسی
۱۸۰.....	پراکنش جغرافیایی:
۱۸۰.....	خواص دارویی:
۱۸۲.....	گلپر
۱۸۳.....	پراکنش جغرافیایی:
۱۸۳.....	خواص دارویی:
۱۸۴.....	نعناع باغی
۱۸۴.....	گیاهشناسی
۱۸۵.....	خواص درمانی:
۱۸۵.....	کاشت:
۱۸۶.....	نسترن
۱۸۶.....	گیاهشناسی
۱۸۷.....	خواص درمانی:
۱۸۷.....	کاشت:
۱۹۷.....	مشخصات بعضی گیاهان دارویی برگزیده
۲۰۱.....	منابع:

مقدمه

تنوع شرایط جغرافیایی و آب و هوایی در سرزمین پهناور ایران، گوناگونی عظیمی را در شرایط اقلیمی و به تبع آن جوامع گیاهی این کشور پدید آورده است. اگر چه بنا به دلایل چون چرای مفرط دام، بهره برداری های بی رویه و قهر طبیعت که خود ناشی از علل یاد شده است، از انبوهی جوامع و گستردگی عرصه های تحت پوشش گیاهی کاسته شده ولی با این وجود راه نجات جوامع گیاهی بازمانده از خطر انهدام و امید به احیاء رویشگاه های زوال یافته هنوز باقی است. لیکن دستیابی به این هدف بزرگ تنها با تلاش و موقعیت سنجی برنامه ریزان و متخصصین منابع طبیعی جدید شونده در جهت ارائه طرحها و برنامه های مدون مبنی بر اصول علمی از یک سو و جلب مشارکت مردم در به اجرا در آوردن این گونه طرحها از سوی دیگر امکان پذیر خواهد بود.

شناخت ارزشهای نهفته در تنوع جنگلی و مرتعی از جمله عواملی است که انگیزه حفاظت و احیاء منابع تجدید شونده را قوت می بخشد وجود گونه های متنوع گیاهی با ارزشهای صنعتی، دارویی و زیبایی که بعضی از آنها نقش پر اهمیتی را در صادرات غیر نفتی دارا می باشند، از جمله دلایل فراوانی را در گستره جنگلها و مراتع کشور پدید می آورد. برخی از این گونه ها از دیدگاه مورد شناسایی اطباء و دانشمندان اعصار گذشته قرار گرفته، سابقه بهره برداری و پیرینه ای در میان مردم هر سامان داشته و پاره ای از آنها به دلیل ناشناخته ماندن از نظر ارزشهای موصوف در خور اهمیت دانسته نشده و یا به واسطه صفات کم اهمیت تری مورد بهره برداری قرار گرفته است.